

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 25/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on lähettänyt 7 päivänä syyskuuta 2010 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta (HE 109/2010 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti ympäristövaliokunta on antanut asiasta lausunnon (YmVL 14/2010 vp). Lausunto on tämän mietinnön liitteenä.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Outi Helander, työ- ja elinkeinoministeriö
- lakimies Mika Hakamäki, Kuluttajavirasto
- ylitarkastaja Teemu Hartikainen, Turvatekniikan keskus Tukes
- yksikönpäällikkö Henrik Österlund, Motiva Oy
- ekonomisti Martti Luukko, Suomen Kuluttajaliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut

— Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annettua lakia. Esityksellä pantaisiin täytäntöön kaksi uudelleen laadittua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä eli niin kutsutut ecodesign-direktiivi ja energiamerkintädirektiivi.

Lain soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi energiaa käyttävistä tuotteista koskemaan energiaan liittyviä tuotteita. Soveltamisalaa tarkennettaisiin niin, että laki koskisi vain niitä energiaan liittyviä tuotteita, joista Euroopan unioni antaa tuoteryhmäkohtaisia vaatimuksia.

Energiamerkintään liittyen merkinnän luvaton käyttö säädettäisiin kielletyksi. Energiamerkinnän piiriin kuuluvien tuotteiden markkinoinnissa pitäisi ilmoittaa energiatehokkuusluokka. Turvatekniikan keskukselle tulisi velvollisuus pyytää tarkempia tietoja energiamerkistä tai tuoteselosteesta, jos sillä on aihetta epäillä, etteivät ne ole lain vaatimusten mukaisia.

Esityksen mukaan tarkastuslaitoksen hyväksyisi ympäristöministeriön sijaan tietyissä tapauksissa työ- ja elinkeinoministeriö. Työ- ja elinkeinoministeriölle tulisi vastaavat velvollisuudet kuin ympäristöministeriölle hyväksymänsä tarkastuslaitoksen valvonnassa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä joulukuuta 2010.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Talousvaliokunta ehdottaa, että lakiehdotus hyväksytään.

Energiamerkinnän tarkoituksena on ohjata loppukäyttäjiä valitsemaan energiatehokkaita tuotteita. Siten valmistajia kannustetaan tekemään tuotteistaan entistä energiatehokkaampia.

Työ- ja elinkeinoministeriön talousvaliokunnalle antaman tiedon mukaan tuotteiden energiatehokkuusvaatimuksilla on Suomessa laskettu saatavan sähkösäästöä vuonna 2020 runsaat 3 TWh. Rahallisesti se merkitsee noin 300 miljoonan euron säästöä. Ministeriön mukaan tuotteiden energiatehokkuusvaatimukset on toimenpidekokonaisuus, jolla saadaan suurin sähkösäästö Suomessa.

Ympäristövaliokunnan lausuntoon viitaten talousvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että kansallisin toimin selvitetään mahdollisuudet ulottaa energiamerkintä myös sellaisiin energiaan liittyviin tuotteisiin, kuten lämpöpumpuihin, joista EU ei anna tuoteryhmäkohtaisia vaatimuksia ja joita laki ei koske.

Ympäristövaliokunta toteaa, että julkinen sektori on merkittävä hankkija, joka voi kasvatamalla energiatehokkaiden laitteiden hankintoja näyttää esimerkkiä ja edistää energiatehokkaiden tuotteiden menekkiä. Edellä olevaan yhtyen talousvaliokunta pitää tärkeänä, että energiatehokkuutta pidetään yhtenä painokkaana kriteerinä julkisista hankinnoista päätettäessä.

Lain mukaan tuotteen valmistaja, tämän edustaja, maahantuojaja ja elinkeinonharjoittaja vastaavat siitä, että energiamerkintää käytetään laissa säädetyllä tavalla. Turvatekniikan keskus valvoo, että energiaan liittyvät tuotteet ovat säännösten mukaisia.

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, mitä hallituksen esityksen perusteluissa sanotaan Turvatekniikan keskuksen ja kuluttajaviranomaisten välisestä yhteistyöstä. Turvatekniikan keskuksen on tehtävä tarvittaessa yhteistyötä kuluttajaviranomaisten kanssa erityisesti energiamerkintää koskevien vaatimusten osalta. Viranomaisilla on oltava riittävät valmiudet puuttua mm. harhaanjohtaviin merkkeihin, jos sellaisia havaitaan. Lainvastainen energiamerkintä on rangaistavaa.

Lain tavoitteiden saavuttamisen kannalta on tärkeää, että markkinavalvonnasta vastaavalla viranomaisella, Turvatekniikan keskuksella, on riittävät resurssit tehokkaasti valvoa ekologisen suunnittelun ja energiamerkintöjen vaatimustenmukaisuutta. Tehokkaalla valvonnalla turvataan kuluttajien luottamus markkinoilla oleviin tuotteisiin.

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että Turvatekniikan keskuksen verkkosivuilta löytyy tietoja ja ohjeita tuotteiden ekologisesta suunnittelusta ja Motiva Oy:n sivuilta energiamerkeistä.

Talousvaliokunta huomauttaa vielä, että sen käsiteltävänä on HE 132/2010 vp kemikaalivalvontatehtävien keskittämistä Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon koskevaksi lainsäädännöksi ja HE 173/2010 vp laeiksi eräiden Turvatekniikan keskuksen tehtäviä ja toimivaltaa koskevien lakien muuttamisesta. Ensin mainitulla lailla korvataan nykyinen Turvatekniikan keskukselta annettu laki. Toisessa esityksessä on 3. lakiehdotus tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta. Viimeksi mainituksa lakiehdotuksessa Turvatekniikan keskus muutetaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastoksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Eero Lehti /kok (osittain)
vpj.	Mauri Salo /kesk	Päivi Lipponen /sd
jäs.	Hannu Hoskonen /kesk	Marjo Matikainen-Kallström /kok
	Anne Kalmari /kesk	Petteri Orpo /kok
	Matti Kangas /vas	Sirpa Paatero /sd
	Toimi Kankaanniemi /kd	Oras Tynkkynen /vihr
	Miapetra Kumpula-Natri /sd	Ulla-Maj Wideroos /r.
	Jouko Laxell /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.